

УДК 378 (477)

Оксана Гавеля

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри публічного управління і гуманітарних наук Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Київ

Стан експертної діяльності та моніторингу культурних цінностей у сучасному українському суспільстві

Анотація. У статті розкриваються засоби ініціювання, організації та управління процесами експертної діяльності, моніторингу культурних цінностей обдарованої особистості. Автор зосереджує увагу на питаннях інституційної організації та ідентифікації змін у сфері експертної діяльності, що відбуваються сьогодні в Україні; можливостях їх адекватного аналізу; вироблення ефективних управлінських стратегій культурного розвитку країни, самоорганізації та саморозвитку культурних цінностей обдарованої особистості.

Ключові слова: експерт, експертна діяльність, управління, моніторинг, культурні цінності, обдарована особистість.

Питання, яке ми розглядаємо у цій статті, спричинене досить масштабними соціокультурними змінами в сучасному українському суспільстві, зачіпає засоби розуміння, аналізу, оцінки можливостей ініціювання, організації та управління процесами експертної діяльності й моніторингу культурних цінностей обдарованої особистості. З одного боку, це питання ідентифікації змін у сфері експертної діяльності, що відбуваються сьогодні в Україні, їх адекватного аналізу; з іншого, і більш важливого боку – це питання вироблення ефективних управлінських стратегій, чи це культурна стратегія розвитку країни, чи стратегії самоорганізації та саморозвитку культурних цінностей обдарованої особистості, що відбуваються на рівні діяльності різних суб'єктів. Для цього слід розуміти, як мінімум, які можливості існують чи можуть бути сформовані в цій ситуації (або середовищі) з використанням доступних ресурсів вільного доступу до культурних цінностей

обдарованої особистості, на якому культурологічному напрямку слід концентрувати зусилля і т.д.

Моніторинг культурних цінностей обдарованої особистості в Україні, на жаль, на сьогодні майже відсутній. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю розвитку експертної діяльності на сучасному рівні, що має забезпечити збереження, розширення різноманіття історико-культурних цінностей, зростання загального культурного рівня населення України. Головна умова організації та управління експертної діяльності щодо розповсюдження культурних цінностей обдарованої особистості в сучасному суспільстві – цей процес має бути осмисленим і керованим. Важливе місце в цьому відводиться експертам.

У працях українських учених І.Є. Антоненко, О.М. Гавелі, Г.В. Боряка, В.В. Індутного, Е.В. Чернявської, С.М. Шкляра, О.Л. Калашникова, Т.П. Койнаш, І.Я. Лосієвського, О.П. Розумної, І.В. Тулянцевої, С.Ю. Шмана та російських учених Л.І. Афанасьєва й В.А. Шестакова досліджено питання експертизи культурних цінностей у галузі різних видів мистецтв, документознавства, книгознавства, інтернет-ресурсів та ін. [1-3; 5; 6; 9]. Однак питання інституційної організації та ідентифікації змін у сфері експертної діяльності, моніторингу культурних цінностей в Україні спеціально не вивчалися.

Об'єкт дослідження – стан експертної діяльності культурних цінностей обдарованої особистості в сучасному українському суспільстві.

Предмет дослідження – експертиза та моніторинг культурних цінностей обдарованої особистості.

Мета дослідження – вироблення ефективних управлінських стратегій експертизи та моніторингу культурних цінностей обдарованої особистості.

Завдання дослідження:

- виявлення оптимальних засобів аналізу та оцінки можливостей ініціювання, організації та управління процесами експертної діяльності щодо моніторингу культурних цінностей обдарованої особистості;
- ідентифікація змін у сфері експертної діяльності, що відбуваються сьогодні в Україні, їх адекватний аналіз;
- вироблення ефективних управлінських стратегій щодо самоорганізації та саморозвитку культурних цінностей обдарованої особистості;

- окреслення культурологічних перспектив внесення змін у сферу експертної діяльності культурних цінностей в Україні.

Моніторинг культурних цінностей – це система спостереження за станом збереження і охорони культурної спадщини, процесами інтеріоризації та споживання населенням України й, зокрема, обдарованою особистістю, культурних продуктів вітчизняного та зарубіжного виробництва, найкращих культурних здобутків українського народу, світових шедеврів, з метою прогнозування змін, які відбуваються в національній культурі, прийняття рішень щодо регулювання й управління культурними цінностями на державному рівні. За масштабом територій, на яких здійснюється моніторинг культурних цінностей, його поділяють на глобальний, регіональний та місцевий.

Експертиза культурних цінностей є технологічним процесом, що складається з трьох основних дій: їх наукової атрибуції, техніко-технологічного дослідження матеріального носія культурної цінності та маркетингового аналізу її вартості. Виступаючи оцінкою моральних очікувань досвідченої та компетентної людини (знавця або експерта), експертиза культурних цінностей пов'язана з особистою думкою людини, а тому завжди має суб'єктивний характер, котрий набуває квазіоб'єктивного статусу після колегіального утвердження результатів експертизи. Основні параметри експертизи культурних цінностей відображають ступінь її науковості, надійності, ймовірності, валідності. Державна експертиза культурних цінностей покликана забезпечити всебічний, а отже, об'єктивний аналіз з вивчення культурної цінності об'єктів, заявлених до вивезення, тимчасового вивезення та повернення в Україну після тимчасового вивезення та ін.

Важливість вирішення питання щодо здійснення експертизи й моніторингу культурних цінностей, насамперед, обумовлено Законом України «Про приєднання України до Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини», яка була прийнята 17 жовтня 2003 р. у Парижі. Конвенція на міжнародному рівні закріплює права та обов'язки держав-учасниць поважати, зберігати, досліджувати, захищати та популяризувати цю спадщину. Також важливе значення для експертної діяльності має Загальна декларація щодо культурної різноманітності, прийнята 31-ю сесією Генеральної конференції ЮНЕСКО 2001 р. [2].

У пояснювальній записці до проекту Закону України «Про

приєднання України до Міжнародної конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини» здійснюється прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття цього акту, який має сприяти зміцненню авторитету України в світі, приведенню її законодавства в цій сфері до світових стандартів, більш активній участі в програмах міжнародного культурного співробітництва, збереженню та поширенню кращих зразків традиційної культури українського народу. ЮНЕСКО надає визначення поняття «світова спадщина» як видатних культурних і природних цінностей, що вважаються надбанням усього людства й перелічені в Списку ЮНЕСКО. У переліку культурних критеріїв підкреслено першочергове значення «шедевр людського творчого генія» та «об'єкта світової спадщини» [8].

У рамках реалізації освітньо-культурологічних заходів, спрямованих на практичне втілення положень Конвенції, в Україні в жовтні 2014 р. відбулися навчальні семінари «Охорона нематеріальної культурної спадщини України: критерії, вимоги та методи інвентаризації», організаторами яких виступили Національний музей народної архітектури та побуту України, Український центр культурних досліджень, за організаційної підтримки Міністерства культури України та Експертної ради з питань охорони нематеріальної культурної спадщини при Міністерстві культури. Учасники зазначили, що від часу прийняття Закону України про приєднання до Конвенції термін «нематеріальна культурна спадщина» не набув поширення ні серед суб'єктів діяльності у сфері культури, ні в правовому полі, що регулює цю діяльність. У практиці культурної діяльності сьогодні продовжують домінувати такі терміни як «фольклор», «народне (аматорське) мистецтво», «традиційна культура», «народні художні промисли», які по суті є проявами нематеріальної культурної спадщини й, водночас, звужують розуміння скарбниці нематеріальної культурної спадщини України. Учасники семінару отримали можливість особистої участі в роботі незалежної Експертної ради, познайомилися з лекторами семінару С.Є. Пахловой – незалежним експертом з питань охорони нематеріальної культурної спадщини та І.Б. Фетисовим – тренером ЮНЕСКО з питань Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини.

Також Український центр культурних досліджень Міністерства культури України та кафедра фольклористики Інституту

філології Київського національного університету ім. Т. Шевченка 10-11 грудня 2015 р. провели Всеукраїнську підсумкову науково-практичну конференцію на тему «Імплементация Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини: підсумки і перспективи». Учасники приділили особливу увагу міжнародному досвіду управління процесом збереження нематеріальної культурної спадщини на державному та регіональному рівнях та ін.

Слід зазначити, що значення експертної діяльності було усвідомлене у світі ще в період науково-технічної революції, коли відбувся інформаційний вибух. У січні 1963 р. президентові США Дж. Кеннеді було надано доповідь директора Окриджської національної лабораторії Е. Вайнбергера «Наука, керівництво та інформація», у якій підсумовувалися думки найвідоміших спеціалістів з наукової інформації: «Наука зрештою може впоратися з інформаційним вибухом, якщо достатня кількість її найталановитіших представників буде приводити до компактної форми літературу, складати огляди, надавати відповідної інтерпретації і для свого власного користування, і для інших учених більш вузької спеціалізації. Комісія вважає, що така діяльність може, остаточно зайняти в майбутній науці становище, яке можна порівняти зі становищем теоретичної фізики в сучасній фізиці» [7, с. 172-173]. Далі висловлювалася думка щодо необхідності створення інформаційних центрів, у яких буде здійснюватися синтез нових відомостей. Культурною цінністю нового зразка став новий, аналітичний і творчий продукт, що є результатом синтетичної інтелектуальної діяльності людини.

На думку російського мистецтвознавця, президента Міжрегіонального громадського «Інституту міста» В. Глазичева, стан діяльності сучасних експертних інститутів є мало керованим: «Ринку експертного знання не існує, зокрема, тому, що ринок передбачає структурованість і спеціалізацію, котрих поки що немає... Коли просто збираються поговорити розумні люди, то само по собі це ще не дає відповіді на жодне яке запитання. Також існування нормальної системи Think Tanks і запит на якісне експертне знання пов'язані з наявністю довгострокових стратегій. Для експертизи важливий постійний моніторинг. Точкові, навіть дуже гарні, дослідження надто швидко старіють, не дають загальної картини» [4] (Переклад наш – О. Г.).

На сьогодні для розповсюдження культурних цінностей об-

дарованої особистості ключовим є поняття «стійкості соціальної мережі», що досягається за рахунок участі в ній індивідів, через які проходить великий масив інформації – це експерти. Саме вони здійснюють основний обсяг інтелектуальної діяльності з аналізу й моніторингу культурних цінностей в Україні, хоча він є досить незначним.

Переважно експертна діяльність з моніторингу культурних цінностей обдарованої особистості зосереджена, з одного боку, навколо адміністрації Президента й спеціалістів з Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України, а з іншого – запрошених експертів, залучених здебільшого на основі особистих зв'язків. Це досить вузьке коло людей. Тому можна сказати, що саме адміністрація Президента виступає найбільшим мозковим центром в Україні, а отже, і осередком, де здійснюється основна експертна діяльність у сфері культурних цінностей. У запрошенні зовнішніх експертів велике значення відіграють особисті зв'язки, як, наприклад, це відбувалося з Національною експертною комісією з питань захисту суспільної моралі, яку згодом було ліквідовано через її неефективність. Запрошуються, звичайно, інтелектуали, однак такий спосіб набору найчастіше будується на принципах «партійності», лояльності, особистої довіри.

В Україні працює Національна комісія з питань повернення в Україну культурних цінностей, що діє при Кабінеті Міністрів України й реалізує державну політику щодо відновлення та збереження національної духовної спадщини, повернення в Україну культурних цінностей.

Реальні, однак досить несистемні моніторингові спостереження за обігом культурних цінностей в Україні проводять відомчі служби міністерств і відомств, науково-дослідні інститути та національні спілки: Міністерство культури України, Міністерство освіти і науки України, Український центр культурних досліджень Міністерства культури України, Центр української культури і мистецтв, Управління архітектури і містобудування облдержадміністрацій, місцеві органи охорони культурної спадщини, Науково-дослідний інститут пам'яткоохоронних досліджень Міністерства культури України, Національна спілка архітекторів України, Асоціація міст України з питань культури та мистецтв, Національна академія наук України, Національна

академія керівних кадрів культури і мистецтва, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Національна академія мистецтв України, місцеві та обласні центри народної творчості та культурно-освітньої роботи, Київський міський центр народної творчості та культурологічних досліджень, Національна спілка письменників України, Національна спілка кінематографістів України, Національна спілка художників України, Національна спілка журналістів України, Національна спілка театральних діячів, Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Таким чином, можна говорити про те, що в Україні сьогодні створено базу для проведення моніторингу культурних цінностей обдарованої особистості, яка може згодом забезпечити позитивне розв'язання проблем культури, пов'язаних з нераціональним використанням культурних ресурсів.

Спостереження за станом культурних цінностей, їхніми компонентами здійснюється за спеціально розробленими програмами й методиками. Це дозволяє спланувати різноманітні культурно-мистецькі заходи та проекти залежно від видів і сили впливу культурних цінностей обдарованої особистості на соціокультурне середовище. Такими заходами можуть бути:

1) забезпечення доступу населення України до культурних цінностей, культурної спадщини та інформації про них на основі створення реальної можливості користування електронними копіями фондів найбільших бібліотек світу, доступності в режимі он-лайн книг, архівних документів, малюнків, карт, фотографій, кінофільмів і записів, реалізації різноманітних проектів з розвитку вітчизняного електронного книговидання; сприянні перекладу з іноземних мов електронних каталогів і комп'ютерних програм, що спрямовані на пропаганду й розповсюдження культурних цінностей серед молодого покоління України;

2) популяризація серед населення України нових культурних цінностей, які створили обдаровані українці;

3) продюсування молодих кінеталантів за допомогою розроблення і реалізації сучасних культурно-мистецьких проектів;

4) моніторинг у соціальних мережах (Facebook, Twitter і ВКонтакті) культурних інтересів і потреб обдарованої особистості;

5) подолання негативних наслідків «інформаційного вибуху», «інформаційної війни», деструктивного впливу іноземних

культурних та інформаційних трендів та ін. на основі залучення інтелектуально обдарованих і найталановитіших представників молодого покоління України до приведення у компактні форми оглядів Інтернет-джерел, публіцистичної та художньої літератури, складанні критично-аналітичних оглядів культурно-мистецької продукції, надання відповідної інтерпретації і для свого власного користування, і для інших вчених більш вузької спеціалізації, експертів у сфері культури і мистецтва;

6) запровадження серед користувачів соціальних мереж дискусій та обговорень тем щодо розроблення і впровадження інноваційних стратегій управління культурними цінностями бібліотек, архівів, музеїв, театрів, кінотеатрів, кіноклубів тощо;

7) проведення серед користувачів соціальних мереж дискусій та обговорень нової книжкової продукції та друкованих ЗМІ в Україні;

8) спільне обговорення і синтез нових відомостей і змін, моніторинг державної культурної інформаційної політики, інноваційних стратегій регіонального й місцевого культурного розвитку, інформаційний супровід актуальних культурних процесів в Україні, аналіз негативних тенденцій у сфері культурних і гуманітарних цінностей українського суспільства, оновлення переліку культурних цінностей як об'єктів матеріальної та духовної культури, здатних до трансформації в умовах сучасного суспільства, пошук світоглядних орієнтирів щодо розвитку держави й суспільства;

9) спільне розроблення нових моделей і методів управління інститутами пропаганди та розвитку культурних цінностей, опираючись на новітні досягнення менеджменту, культурології, мистецтвознавства, філософії, історії та теорії культури та інших наук;

10) запровадження серед користувачів соціальних мереж дискусій та обговорень тем щодо внесення комплексних змін у функціонування фінансового сектору культури, відповідно до вимог і професійного, і самодіяльного рівня художньо-творчої діяльності обдарованої особистості, з урахуванням необхідних витрат для придбання музичних інструментів, сучасного матеріально-технічного обладнання тощо;

11) запровадження ініціатив щодо сприяння розвитку регіонів за рахунок впровадження сучасних культурно-мистецьких програм і проектів;

12) формування у молодого покоління України привабливої мотивації щодо інтеріоризації культурних цінностей;

13) просування на ринок культурних послуг продуктів творчості суб'єктів нових культурних цінностей;

14) надання кваліфікованої віртуальної допомоги щодо захисту авторських прав та інтелектуальної власності творцям культурних цінностей;

15) запобігання негативному впливові масової культури на культурні цінності обдарованої особистості.

Основною формою надання держслужбам результатів експертних досліджень і моніторингу культурних цінностей – це аналітична доповідь. На жаль, вплив таких досліджень на місцевому та обласному рівні малопомітний. І все ж, можна спостерігати як у всеукраїнських масштабах починають застосовувати певні поняття та аргументи, а це означає, що аналітичні доповіді читають і осмислюють. Щодо обдарованої особистості тут можна говорити про пряме використання експертних розробок Інституту обдарованої дитини НАПН України, однак, на жаль, поза увагою дослідників залишається проблема споживання та інтеріоризації культурних цінностей.

Серед найгостріших проблем у сфері експертної діяльності та моніторингу культурних цінностей обдарованої особистості визначимо наступні: за межами адміністрації експертна функція розчинена; відсутній відрейтингований набір інститутів, до яких прийнято звертатися за експертними послугами й здійсненням моніторингу культурних цінностей на регулярній основі. Для того, щоб експертне знання використовувалося, необхідне вироблення алгоритмів і процедур взаємодії між експертним центром і замовником. Мова має йти не про разове виконання певного культурно-мистецького проекту, а про довгострокову супроводжувальну діяльність, яка може здійснюватися на базі, наприклад, НАКККіМ. На нашу думку, тут є всі умови для того, щоб створити окремий науковий підрозділ або інститут, який би здійснював експертні послуги та моніторинг культурних цінностей на регулярній основі, тим більше, що подібний досвід вже накопичено. Зокрема, у НАКККіМ систематично проводяться конференції, присвячені питанням охорони культурної спадщини, збереження та експертизи культурних цінностей українського народу; автор статті видала монографію: «Культурні цінності обдарованої особистості: інтеріоризація в контексті сучасного українського суспільства» [1] та ін.

Вагомий внесок у розвиток українського експертного співтовариства мають вносити вітчизняні й закордонні фонди та організації. Позитивний досвід роботи з розповсюдження культурних цінностей, підтримки культурно-мистецьких проектів і обдарованої молоді України накопичили вітчизняні фонди: Благодійний фонд Рината Ахметова, Фонд Віктора Пінчука, Президентський фонд Леоніда Кучми «Україна», Благодійний фонд підтримки обдарованих дітей України, Міжнародний благодійний фонд Михайла Поплавського «Обдаровані діти країни», Міжнародний благодійний фонд «Україна 3000», Благодійний фонд Влади Прокаєвої (Литовченко) «Обдаровані діти - майбутнє України», Благодійний фонд «Приятелі дітей», Фонд «Асперн», Чернівецький обласний благодійний фонд «Обдаровані діти Букови», Благодійним фондом «Наші діти» та ін. В Україні функціонує багато зарубіжних фондів, діяльність яких є досить ефективною. Серед них слід назвати Посольський фонд США: Програма «Збереження культурних цінностей»; Виконавче агентство ЄС з питань освіти, аудіовізуальних засобів і культури (EACEA); Національний Темпус-офіс в Україні; Представництво ООН в Україні; Проект «Дитячий Фонд ООН» та ін.

Міжнародний фонд «Відродження» оголошує конкурси згідно з пріоритетами фонду й одночасно здійснює підтримку цікавих, інноваційних, суспільно значущих проектів поза оголошеними конкурсами. Через систему грантів фонд успішно працює з обдарованими особистостями, проводить відбір найкращих культурно-мистецьких робіт і проектів, налагоджує власну мережу експертної взаємодії. Центральний державний електронний архів України презентував онлайн-виставку архівних копій веб-сайтів «Світова спадщина ЮНЕСКО в Україні». ООН в Україні надано аналітичний звіт: «Новий звіт з людського розвитку: людський розвиток і європейський вибір України», у межах якого проаналізовано зв'язок між людським розвитком і європейською інтеграцією. Представництво ООН в Україні підписало угоду про співпрацю з Міжнародним благодійним фондом «Україна 3000». 2015 року в містах України розпочався культурно-соціальний проект «100 тисяч книжок для сільських бібліотек», започаткований у співпраці Фондації Дарини Жолдак, Клубу «Коло», Української бібліотечної асоціації, Міжнародного фестивалю «Книжковий Арсенал» і ГО «Форум видавців». Накопичений міжнародними фондами та

громадськими організаціями досвід збереження культурних цінностей і підтримки обдарованих дітей та молоді в Україні може виявитися досить корисним у написанні аналітичних звітів, яких, на жаль, сьогодні недостатньо.

На Заході експертні центри виникають переважно з ініціативи великого, глобального бізнесу. Водночас, широкомасштабне впровадження такого досвіду в Україні може призвести до небезпеки зіштовхнутися з дефіцитом знань щодо багатоманітності світу та до одновекторності розвитку культурних цінностей українського народу.

Отже, як показує практика, занадто жорстка прив'язка до влади суттєво обмежує діяльність експертів. Навіть у найбільш сприятливій атмосфері, коли закликають думати вільно, централізоване управління експертизою і моніторингом культурних цінностей буде призводити до обмеження напрямків їх дослідження. Як правило, державні структури більше зацікавлені вибудовувати довгострокові стратегії, що не так вже й погано, однак, поза увагою залишаються питання, які потребують свого вирішення вже сьогодні. Який же тип експертних і моніторингових структур в Україні має майбутнє? На нашу думку, це, насамперед, мережеві структури, з багатьма локалізованими на місцях дослідженнями, які можуть проводитися на базі місцевих і обласних держ адміністрацій, центрів народної творчості та культурно-освітньої роботи, органів охорони культурної спадщини й науково-дослідних інститутів. Однак для цього має існувати попит на експертне знання в галузі культурних цінностей, адже збереження і ефективне використання інтелекту нації та продуктів діяльності обдарованої особистості є питаннями безпеки України.

1. Антоненко І. Нові підходи до проведення експертизи цінності документів (зарубіжний досвід) / Ірина Антоненко // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : міжвід. зб. наук. пр. – Вип. 9. – К., 2007. – С. 27-38.
2. Всеобщая декларация о культурном разнообразии, принятая 31-й сессией Генеральной конференции ЮНЕСКО. Париж, Франция, ноябрь 2001 // Формирование информ. о-ва в XXI в. – СПб., 2006. – С. 477-481.
3. Гавеля О. Культурні цінності обдарованої особистості : інтеріоризація в контексті сучасного українського суспільства [Текст] : моно-

- графія / Оксана Гавеля; Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – К. : НАКККіМ, 2014. – 351 с.
4. Глазичев В. Экспертное знание в России – это хаос: все думают обо всем. (Интерв'ю записав журналіст Віталій Куренний у травні 2005 р.). Електронна публікація: Центр гуманітарних технологій. 29.08.2006. URL: Інтернет ресурс: <http://gtmarket.ru/laboratory/expertize/2006/502>
 5. Індутний В. Оцінка культурних цінностей / В. Індутний, Е. Чернявська, С. Шкляр [та ін.]. – 2-е вид.– К. : АЯКС ПРІНТ, 2006. – 608 с.
 6. Калашникова О.Л. Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей : підруч. / О.Л. Калашникова. – К. : Знання, 2006. – 479 с.
 7. Матвиенко В.Я. Прогностика / Валерий Яковлевич Матвиенко. – К. : Українські пропілеї, 2000. – 520 с.
 8. Світова спадщина Юнеско : Вікіпедія. — [Електрон. ресурс]. — Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki>.
 9. Шестаков В. Универсальная классификация культурных ценностей: от образов, к атрибутам и модусам / В. Шестаков // Материали за 9-а міжнародна практична конференція, «Настоящи изледования и развитие», 2013. – Т. 20. Философия. София. «Бял ГРАД-БГ», ООД. – С. 26-40.

ANNOTATION

Oksana Gavelya. Expert status and monitoring of cultural property in the modern ukrainian society. The article describes the means of initiation, organization and process management expertise, monitoring of cultural values gifted person. The author focuses on the issues of the institutional organization and the identification of changes in the field of expert activities taking place today in Ukraine; adequate opportunities for their analysis; develop effective management strategies for cultural development, self-organization and self-development of cultural values gifted person.

Keywords: expert, expert activities, management, monitoring, cultural values, gifted person.

АННОТАЦІЯ

Оксана Гавеля. Состояние экспертной деятельности и мониторинга культурных ценностей в современном украинском обществе. В статье раскрываются способы инициирования, организации и управления процессами экспертной деятельности, мониторинга культурных ценностей одаренной личности. Автор сосредотачивает внимание на

вопросах інституціональної організації і ідентифікації змін в сфері експертної діяльності, які походять сьогодні в Україні; можливостях їх адекватного аналізу; вироботці ефективних управленчеських стратегій культурного розвитку країни, самоорганізації і саморозвитку культурних цінностей одареної особистості.

Ключевые слова: експерт, експертна діяльність, управління, моніторинг, культурні цінності, одарена особистість.-